SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1561

av Niels Paarup-Petersen och Rasmus Elfström (båda C)

Bevakning av grannländers narkotikapolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda effekter på hälsa och samhälle i samband med legalisering av cannabis i Sveriges grannländer och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hur en legalisering skulle kunna utformas i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I många länder har regeringar och delstatsregeringar de senaste åren börjat legalisera droger som länge varit olagliga att sälja. Kanada legaliserade innehav, bruk och försäljning av cannabis 2018 och ska nu börja utvärdera effekterna. Flera delstater i USA har redan följt efter.

I Tyskland är det sedan april 2024 lagligt att odla cannabis hemma eller genom en cannabisklubb. Det är tillåtet att inneha upp till 25 gram cannabis på offentlig plats och upp till 50 gram i hemmet. Enligt planen ska effekterna av en eventuell legalisering utvärderas efter fyra år för att se om legaliseringen i så fall ska fortsätta gälla.

Tjeckien avkriminaliserar innehav och hemodling av cannabis för eget bruk. Sedan 1 januari 2026 är det tillåtet att odla 3 plantor och ha upp till 100 gram cannabis i

hemmet. Enligt regeringen vill man koordinera detta med Tyskland för att dela information och erfarenheter kring reglering.

I Malta får vuxna inneha upp till 7 gram cannabis och odla upp till 4 plantor i hemmet.

Luxemburg tillåter hushållsodling på upp till 4 plantor per hushåll för eget bruk.

Italien ser också över legalisering av egen odling av cannabis. I Danmarks parlament höjer partier också rösterna för att legalisera cannabis. Alla dessa länder har mindre problem med gängkriminalitet och lägre narkotikadödlighet än Sverige.

De flesta europeiska länder har i stora delar avkriminaliserat bruk. Ett exempel är Spanien där eget bruk och odling i privata utrymmen är avkriminaliserat, och det finns så kallade cannabis social clubs. Offentlig konsumtion och försäljning är fortsatt olagligt

Dessa tilltag påverkar Sverige.

Svenska medborgare åker till dessa länder och använder cannabis. Enligt vissa rapporter från USA finns det även indikationer på ökad illegal försäljning av cannabis i grannstater till de stater som har legaliserat cannabis. Andra rapporter visar på minskad illegal försäljning av cannabis och därmed mindre pengar till gängen i samband med att försäljning av vissa droger har övergått till legala kanaler och stora miljardbelopp därmed har hamnat i statskassan istället för i gängens händer.

Att en legalisering av cannabis påverkar både individer och samhälle är uppenbart. När det nu sker legaliseringar i vårt närområde bör vi i Sverige säkra att vi har kunskap om hur det påverkar både de enskilda länder som legaliserar och andra länder runt om.

För att kunna säkra en kunskapsbaserad politik som svarar mot den verklighet som finns i Sverige och våra grannländer bör svenska staten därför bevaka effekterna av de legaliseringar som nu sker i vårt närområde. Det innebär också en bevakning av existerande legaliseringar i andra likartade länder för att bättre kunna förutse konsekvenser av de nya legaliseringar som nu sker i närområdet.

När övriga Europa tar steg som kraftigt avviker från Sveriges politik är det avgörande att Sverige bevakar konsekvenserna för kriminalitet, statens intäkter och det sociala området och inte minst för de personer som brukar eller missbrukar de legaliserade drogerna. Det informationsutbyte som nu kommer ske mellan Tyskland och Tjeckien lär till exempel bygga mycket kunskap som även är relevant för Sverige.

Regeringen bör därför ge relevanta myndigheter i uppdrag att följa effekter på hälsa, kriminalitet och samhälle i stort i samband med legalisering av cannabis i Sveriges grannländer. Sverige kan sannolikt dra värdefulla lärdomar från dessa länders politik vid en framtida utredning av legalisering i Sverige.

Niels Paarup-Petersen (C) *Rasmus Elfström (C)*